

การติดตามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
ปีการศึกษา 2552

A Competency Follow-Up of Professional Nurses Study for
Bachelor of Nursing Science Program Graduates,
Eastern Asia University during the Year 2009

พ.ต.หญิง รัชยา รัตนถาวร¹, พิพัฒน์ พันเลี้ยว² และ อนัน แชนแอะ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของผู้ใช้บัณฑิตกับบัณฑิต (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นบัณฑิตพยาบาล รุ่นที่ 1 จำนวน 59 คน และผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วย หัวหน้าหอผู้ป่วย รองหัวหน้าหอผู้ป่วย และ ผู้ร่วมงาน จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาได้ค่า 0.83 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นได้ค่า 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิต มีความคิดเห็นตรงกันว่าสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ 8 ด้านอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพแตกต่างกัน รายด้านที่มีความคิดเห็นต่างกัน คือ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ และด้านวิชาการ และการวิจัย ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมากต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

คำสำคัญ: สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ, บัณฑิตพยาบาล

Abstract

The purpose of this research is to study (1) the competencies of professional nurses who graduated, (2) comparing the performance of the user and graduate, (3) the satisfaction of the performance of graduates. The subjects used in this study were 177, which included 59 graduate nurses from Eastern Asia University in 2009 and 118 head nurse deputy head nurse and colleagues. The instruments consisted of the demographic data based on competencies and satisfaction questionnaires. The content validity was 0.85 and reliability tested by Cronbach's alpha coefficient was 0.91. Data were

¹ อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

² บัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย รุ่นที่ 2 จบปีการศึกษา 2553

analyzed by using descriptive statistics. Hypotheses were tested by independent t-test. The results of the study revealed that the graduates have similar opinions with employers in 8 areas at high level. The graduate nurses and employees indicated statically significant difference in opinion toward the graduate nurses' competencies. The different areas included the ethical codes of conduct and law, performance of nursing, leadership management and quality improvement, and academic and research performance. The overall performance of graduate nurses as perceived by employees was very satisfactory.

Keywords: nursing's competency, graduate nurses

ความนำ

การจัดการศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มีเป้าหมายผลิตบัณฑิตพยาบาลให้สามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคม โดยสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทยได้เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดสมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ สำหรับพยาบาลวิชาชีพทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ ดังนี้คือ (1) สมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย (2) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล (3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ (4) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ (5) สมรรถนะด้านวิชาการ และการวิจัย (6) สมรรถนะด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ (7) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศและ (8) สมรรถนะด้านสังคม (สภาการพยาบาล, 2552) โดยมีวัตถุประสงค์ให้สถาบันการศึกษาพยาบาลได้ยึดเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีสมรรถนะหลักของวิชาชีพพยาบาล พ.ศ. 2549 ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 1 รุ่น ในปีการศึกษา 2552 รวมทั้งสิ้น 59 คน ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะพยาบาลศาสตร์ได้มอบหมายให้ผู้วิจัยติดตามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของบัณฑิต เพื่อติดตาม

ศักยภาพในการปฏิบัติงานตลอดจนความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาลของบัณฑิต เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ได้บัณฑิตที่มีศักยภาพในการบริการการพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป

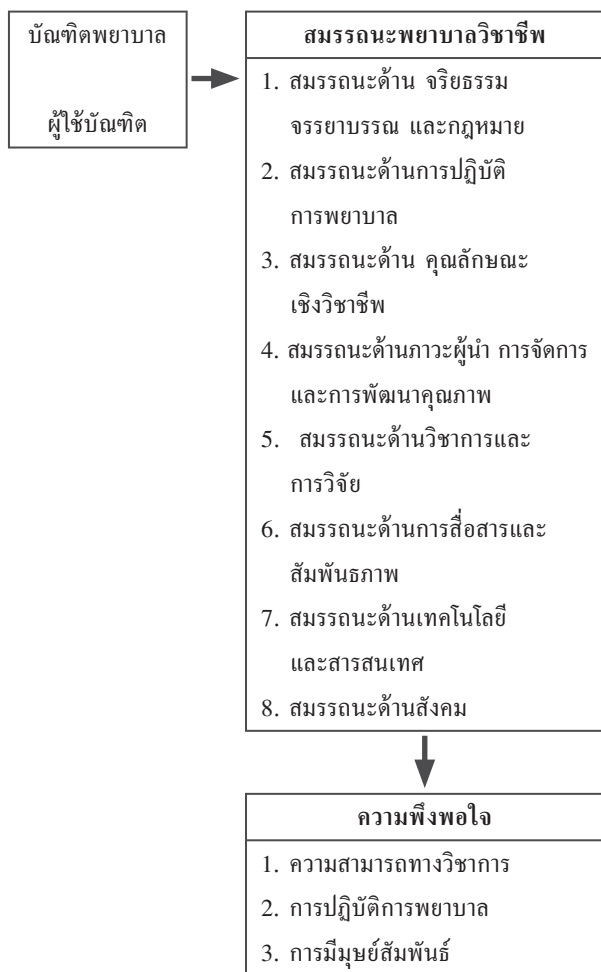
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพตามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพตามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ปีการศึกษา 2552 ที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาล ในโรงพยาบาลรัฐบาล โรงพยาบาลเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ จำนวนทั้งสิ้น 59 คน ซึ่งปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 6 เดือน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) ซึ่งรายละเอียดของวิธีการวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาล-ศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ปีการศึกษา 2542 ปฏิบัติงานด้านการพยาบาลไม่น้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 59 คน และผู้ใช้งานบัณฑิต คือ หัวหน้าหอผู้ป่วย รองหัวหน้าหอผู้ป่วย และ พยาบาลที่ปฏิบัติงานร่วมกับ บัณฑิตจำนวน 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสมรรถนะ 8 ด้าน จำนวน 85 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ บัณฑิต จำนวน 10 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของเนื้อหา ได้ค่าความตรงเท่ากับ 0.83 นำมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. การหาความเชื่อมั่น โดยนำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย คำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปถึงบัณฑิตคนละ 3 ชุด ประกอบด้วยผู้ใช้งานบัณฑิต 2 ชุด และบัณฑิต 1 ชุด ได้กลับคืนครบ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทำการวิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย ร้อยละ

2. สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ ประเมินโดยใช้ Rubric Scale และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ประเมินโดยใช้ Rating Scale วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. เปรียบเทียบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพตามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้งานบัณฑิต ทดสอบค่า โดยใช้ Independent t-test

ผลการวิจัย

1. บัณฑิตมีความเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ และผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่าบัณฑิตมีสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดีมาก คือ สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล (ตารางที่ 1)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมทั้ง 8 ด้านของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ ด้านวิชาการและการวิจัย มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนในด้านสมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ และด้านสังคม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ตาราง 2)

3. ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิต อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความอดทน กระตือรือร้น ในการปฏิบัติงาน ข้อที่มีคะแนนเจ็ลี่ยน้อยที่สุด คือ การใช้ภาษาอังกฤษ (ตาราง 3)

4. ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงาน รองลงมาคือ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (ตาราง 4)

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต ต่อสมรรถนะ ทั้ง 8 ด้าน

สมรรถนะ	ผู้สำเร็จการศึกษา			ผู้ใช้บัณฑิต		
	$\bar{x}$	SD	การแปลผล	$\bar{x}$	SD	การแปลผล
1. สมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย	3.10	0.37	ดี	3.26	0.28	ดี
2. สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล	2.92	0.38	ดี	3.52	0.34	ดีมาก
3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ	3.16	0.49	ดี	3.26	0.38	ดี
4. สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ	3.00	0.44	ดี	3.26	0.38	ดี
5. สมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัย	2.75	0.35	ดี	3.00	0.40	ดี
6. สมรรถนะด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ	2.93	0.46	ดี	2.87	0.40	ดี
7. สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ	2.94	0.37	ดี	3.22	0.41	ดี
8. สมรรถนะด้านสังคม	2.95	0.32	ดี	2.98	0.36	ดี
รวม	2.97	0.33	ดี	3.17	0.26	ดี

ตาราง 2

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสมรรถนะ ทั้ง 8 ด้าน ของ
ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต โดยใช้ *t-test*

สมรรถนะ	ระดับสมรรถนะ				t	Sig. (2- tailed)
	ผู้สำเร็จ การศึกษา		ผู้ใช้บัณฑิต			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. สมรรถนะด้าน จริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย	3.10	0.377	3.26	0.28	-3.02	0.00
2. สมรรถนะด้าน การปฏิบัติ การพยาบาล	2.92	0.38	3.52	0.34	-10.89	0.00
3. สมรรถนะด้าน คุณลักษณะ เชิงวิชาชีพ	3.16	0.49	3.26	0.38	-1.43	0.15
4. สมรรถนะด้าน ภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนา คุณภาพ	3.00	0.44	3.26	0.38	-4.20	0.00
5. สมรรถนะด้าน วิชาการ และการวิจัย	2.75	0.35	3.00	0.40	-4.06	0.00
6. สมรรถนะด้าน การสื่อสารและ สัมพันธภาพ	2.93	0.46	2.87	0.40	0.86	0.39
7. สมรรถนะด้าน เทคโนโลยีและ สารสนเทศ	2.94	0.37	3.22	0.41	-0.42	0.67
8. สมรรถนะด้าน สังคม	2.95	0.32	2.98	0.36	-0.54	0.58
รวม	2.97	0.33	3.17	0.26	-3.76	0.00

$P < 0.5$

ตาราง 3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ใช้
บัณฑิต ที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตร-
บัณฑิต

ข้อความ	ระดับความ พึงพอใจ		การ แปลผล
	$\bar{x}$	SD	
1. ความรู้ความสามารถทาง การพยาบาล	3.44	0.47	มาก
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา	3.34	0.34	ปานกลาง
3. การมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	3.61	0.58	มาก
4. ความสามารถในการเสนอแนะหรือ ริเริ่มงานใหม่	3.52	0.53	มาก
5. การใช้ภาษาอังกฤษ	3.00	0.44	ปานกลาง
6. ความสามารถเป็นผู้นำทีมการพยาบาล	3.53	0.62	มาก
7. การสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรม ขององค์กรวิชาชีพ	3.42	0.51	ปานกลาง
8. ความใฝ่รู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.58	0.55	มาก
9. มีความอดทน กระตือรือร้น ในการ ปฏิบัติงาน	4.12	0.51	มาก
10. ยอมรับความเป็นบุคคลและเคารพ การตัดสินใจของผู้รับบริการ	3.62	0.53	มาก
รวม	3.51	0.28	มาก

ตาราง 4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของบัณฑิต
ในการปฏิบัติงาน

ข้อความ	ระดับความ พึงพอใจ		การ แปลผล
	$\bar{x}$	SD	
1. ลักษณะงานตรงกับความรู้ความ สามารถของท่าน	3.30	0.46	ปานกลาง
2. สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ	3.59	0.56	มาก
3. โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.62	0.52	มาก
4. ความเหมาะสมของค่าตอบแทนกับ งานที่ได้รับมอบหมาย	3.52	0.56	มาก
6. ความมั่นคงในงาน	3.40	0.49	ปานกลาง
7. การปฏิบัติงานร่วมกับผู้บังคับบัญชา	3.42	0.53	ปานกลาง
8. การปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงาน	3.94	0.53	มาก
9. โอกาสในการพัฒนาตนเอง	3.33	0.48	ปานกลาง
10. ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน	3.52	0.56	มาก
รวม	3.54	0.29	มาก

การอภิปรายผล

1. บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็น
สอดคล้องกัน คือสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับดี
ทั้ง 8 ด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ เสมอจันทร์
ธีระวัฒน์สกุล ปรียวรรณ วิบูลย์วงศ์ และศรีสุนทรา
เจิมวรพิพัฒน์ (2551) ที่พบว่า ผลการประเมินผล
สมรรถนะของผู้บรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง
ระยะสั้นนานาชาติ ปีการศึกษา 2547-2548 (รุ่นที่ 5-6)
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ โดยรวมอยู่ใน
ระดับดี พิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อดังนี้

1.1 ด้าน จริยธรรม จรรยาบรรณและ
กฎหมาย คือ ให้การช่วยเหลือดูแลผู้รับบริการอย่างเต็มที่
โดยไม่หวังผลตอบแทน ให้บริการพยาบาลแก่ ผู้รับ บริการ
ทุกรายด้วยความยุติธรรมและเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ผู้สำเร็จ
การศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และ
จรรยาบรรณวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร เพราะงาน
พยาบาลเป็นงานที่ต้องปฏิบัติกับมนุษย์ งานพยาบาลจึง

ต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ
วิชาชีพ นอกจากมีการปลูกฝังในรายวิชาทฤษฎีและรายวิชา
ปฏิบัติยังมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การรับเชิญขึ้นปี
พิธีรับหมวก โครงการค่ายพุทธบุตรและค่ายคุณธรรม
เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกศินี วุฒิวงศ์
และคณะ (2552) ที่พบว่าผู้บังคับบัญชามีระดับความ
พึงพอใจรายข้อในสมรรถนะของบัณฑิตด้านคุณธรรม
จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล คือ
ประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลและสามารถปรับเปลี่ยน
แผนการพยาบาล การดูแลให้เหมาะสมกับสภาพผู้รับ
บริการได้ สอนและให้คำปรึกษาผู้รับบริการและครอบครัว
ในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองได้ การบัณฑิตสามารถ
ปฏิบัติตามสมรรถนะด้านนี้ได้ดีมากเนื่องมาจากการฝึก
ปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลทุกวิชาได้ให้นักศึกษา
วางแผนการพยาบาลในรูปของ Nursing care plan หรือ
case study อาจารย์นิเทศได้ชี้แนะให้นักศึกษาได้เรียนรู้
และปรับปรุงการเขียนบันทึกการพยาบาล ตลอดจนให้
ตระหนักถึงความสำคัญของการบันทึกรวมทั้งนักศึกษา
ได้ผ่านการฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาลรัฐบาลและเอกชน
จึงทำให้นักศึกษามีประสบการณ์ทางการพยาบาลที่
หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ เตือนใจ วัฒนวานากุล (2553)
พบว่าการประเมินสมรรถนะตนเองด้านความรู้ความ
สามารถทางวิชาการ/การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ คือ
รักษาเกียรติของวิชาชีพพยาบาลไม่ถูกดูหมิ่นวิชาชีพ
พยาบาล แต่งกายเครื่องแบบพยาบาล สะอาดเรียบร้อย
เป็นที่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้ผู้สำเร็จได้รับการอบรมเรื่องของ
ระเบียบวินัยอยู่ตลอดหลักสูตรฯ ในรายวิชา พัฒนา
บุคลิกภาพและวุฒิภาวะทางอารมณ์ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 และ
รายวิชาทักษะการจัดการความรู้เพื่อวางแผน ชีวิตและ
อาชีพ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น EAU Nurse
Goodlook ชมรมรักษาสภาพ

1.4 ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และ
การพัฒนา คุณภาพ คือการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ไข

อุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกิดจากระบบงาน บุคลากร และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำ เนื่องจากบัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงานไม่มาก และอยู่ในช่วงของการปรับตัวและต้องสามารถทำงานประจำให้ได้ บัณฑิตอาจไม่คุ้นเคยกับระบบงานจึงไม่สามารถมองงานทั้งระบบได้ บัณฑิตจึงยังไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่แท้จริงหรือวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของหน่วยงานได้ซึ่งสอดคล้องกับ เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ (2552) พบว่าความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะด้าน ความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน ในทักษะการมีภาวะผู้นำ ในข้อสามารถวางแผนแก้ไข ปัญหาและตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านวิชาการและการวิจัย คือ กระตือรือร้นและสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ และ ใฝ่หาความรู้ เพื่อนำมาพัฒนาในการปฏิบัติงานดีเนื่องจาก การจัดการได้แบ่งเป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดเนื้อหาตรงกับความต้องการของรายวิชาและนักศึกษา อีกทั้งกิจกรรมการเรียนมีความหลากหลาย เพื่อพัฒนาระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ เช่น การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (problem based learning) สอนแบบโครงการ (project method) การเรียนโดยใช้กรณีศึกษา (case study) การอภิปราย (discussion) และการสัมมนา (seminar) ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ในทางกว้างและลึก มีความลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี จากการความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ความสามารถทำวิจัยหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในงานวิจัย และสามารถนำผลงานวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้ อยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้เนื่องจากในรายวิชาวิจัยทางการพยาบาล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งมีเพียง 3 หน่วยกิต ได้มอบหมายให้นักศึกษาอ่านงานวิจัยและการทำงานวิจัยเป็นรายกลุ่ม

ซึ่งทำให้มีประสบการณ์ในการวิจัยน้อย ดังนั้นเมื่อผู้สำเร็จการศึกษาไปทำงานจึงขาดความมั่นใจในการทำวิจัย ในปีแรกของการทำงานเป็นระยะที่เริ่มทำงานพยาบาล ผู้สำเร็จจึงสนใจในการปฏิบัติการพยาบาลมากกว่าการวิจัย และการมีประสบการณ์น้อยอาจทำให้การวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบตลอดจนการนำวิจัยมาใช้ปรับปรุงงานมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ (2552) พบว่า ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงใจต่อสมรรถนะของบัณฑิต ด้านการวิจัยรายชื่อในระดับปานกลาง

1.6 ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับดี คือ สื่อสารด้วยวาจาสุภาพ ชัดเจน ถูกต้อง ส่งต่อข้อมูลผู้รับบริการหรือการพยาบาลให้กับผู้รับเวรต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากนักศึกษาได้ปฏิบัติการพยาบาลตั้งแต่ชั้นปีที่ 3 และ 4 และในการจัดการเรียนการสอนผู้สำเร็จการศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น การนำเสนองานกับอาจารย์นิเทศ อาจารย์สอนภาคปฏิบัติและบุคลากรทางการแพทย์ การฝึกส่งเวรผู้รับบริการที่นักศึกษาดูแล ตลอดระยะเวลาการฝึกทำให้ผู้สำเร็จการศึกษารับประสบการณ์และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ และในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลนักศึกษาต้องมีการประชุมกลุ่มย่อยก่อนและหลังฝึกปฏิบัติ (pre-post conference) ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความมั่นใจมากขึ้นในการปฏิบัติงาน และพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ พบว่าบัณฑิตมีระดับการรับรู้ต่อความสามารถด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ในระดับมาก ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนด้านสารสนเทศสำหรับนักศึกษาในรายวิชาการนำเสนอและค้นคว้าสารสนเทศและสารสนเทศทางการพยาบาล ประกอบกับการฝึกงานในโรงพยาบาล ทั้งเอกชนและรัฐบาล มีการใช้ระบบฐานข้อมูล การบันทึกข้อมูลผู้ป่วยทำให้ผู้สำเร็จมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรา สุทธิพนมณีวัฒน์

(2545) พบว่าพยาบาลจบใหม่มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาลในระดับสูง

1.8 ด้านสังคม พบว่ามีความเข้าใจและสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่พยาบาลจะต้องให้บริการและมีความเข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมความเชื่อของผู้ใช้ บริการที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจะมีการสอดแทรกความแตกต่างด้านวัฒนธรรมให้นักศึกษามีความเข้าใจ และมีทัศนคติอันดีและยอมรับความแตกต่าง และในการฝึกปฏิบัติงานนักศึกษามีโอกาสได้ฝึกทั้งโรงพยาบาลรัฐบาลและเอกชน ชุมชน ทำให้มีประสบการณ์และมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ตามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ ทั้ง 8 ด้านโดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่าบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับเสมอจันทร์ อีรวรรณสกุล ปรียววรรณ วิบูลย์วงศ์ และศรีสุนทรา เจริญวิพัฒน์ (2550) การเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชาความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมาก ในการปฏิบัติงานของบัณฑิต และมีความเห็นว่าบัณฑิต มีความอดทน กระตือรือร้น ในการปฏิบัติงาน สืบเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนได้ปลูกฝังทัศนคติต่อวิชาชีพทั้งในรายวิชาทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ โดยการสอดแทรกเนื้อหาการบริการด้วยความเต็มใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความอดทนและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ในรายวิชาต่างๆ ตลอดจนอาจารย์ผู้สอนได้เป็นแบบอย่างที่ดี ที่ให้การพยาบาลดูแลผู้รับบริการด้วยความรัก เอาใจใส่ ส่วนกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรในการปลูกฝังการบริการ เช่น การบริการวิชาการสู่สังคม การออกหน่วยเพื่อนพึ่ง (ภา) ยามยาก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ (2552) พบว่า ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจบัณฑิตด้านการบริการด้วยความเต็มใจและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมาก และผลการวิจัยของ วัฒนา ศรีพจนารถ และ คณะ (2549) พบว่าความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับสูง ส่วนรายชื่อที่มีระดับปานกลาง คือ การใช้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากบัณฑิตเรียนภาษาอังกฤษในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เท่านั้น นักศึกษาไม่ได้เรียนต่อเนื่องถึงชั้นปีที่ 4 และแม้จะมีโครงการภาษาอังกฤษเสริมนอกเวลาแต่นักศึกษาเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่สนใจเรียน และมีนักศึกษาบางส่วนไม่เข้าร่วมโครงการเพราะสนใจในการเรียนเพราะในชั้นปีนี้เป็นช่วงที่นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจพร จิงเกรียงไกร เพ็ญญา อุ่นสนิท และรุจิเรศ ธนุรักษ์ (2551) ที่พบว่า การใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความพึงพอใจของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจมาก และในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องมาจากที่บัณฑิตได้ฝึกปฏิบัติงานทั้งในโรงพยาบาลของรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนปฏิบัติงานในชุมชน นอกจากนี้บัณฑิตได้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรฯ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวกับบุคลากรกับวิธีการทำงานใหม่ๆ จึงนับได้ว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร หมูพยัคฆ์ และคณะ (2549) ที่พบว่า บัณฑิตประเมินตนเองด้านมนุษยสัมพันธ์ ความเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมาก และสนับสนุนผลงานวิจัยของ เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ (2552) พบว่าบัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการติดตามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตบัณฑิตมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ปีการศึกษา 2552 พบว่า

มีประเด็นที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ควรนำมาปรับปรุง เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะ ของพยาบาลวิชาชีพทั้งโดยส่วนรายด้านและรายข้อให้อยู่ใน ระดับดีมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถ ให้บริการทางด้านการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ โดย สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางการ พยาบาลควรส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และ แก้ไขปัญหา และแก้ไขอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น อย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการความรู้จากศาสตร์สาขาต่างๆ และพัฒนาความเป็นผู้นำทีมการพยาบาลอย่างชัดเจน ควรส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการคิด เสนอแนะและ ริเริ่มงานใหม่

2. การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ควรเน้นการส่งเสริมทักษะและความ สามารถ ในการใช้ภาษาอังกฤษทั่วไปและเชิงวิชาชีพอย่างเหมาะสม ตลอดหลักสูตร

3. ควรส่งเสริมทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและ สารสนเทศ ตลอดจนการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงาน โดยในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กันทางด้านวิชาการ บนพื้นฐาน ของการนำผลการวิจัยมาใช้

4. การจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาควรปลูกฝัง ส่งเสริมคุณลักษณะของวิชาชีพให้เด่นชัดยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ

ด้านความซื่อสัตย์ ประพฤติตนอยู่ในหลักศีลธรรม เป็นผู้ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

5. พัฒนากลวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ได้มีความรอบรู้เกี่ยวกับ นโยบายและแนวปฏิบัติในระบบ บริการสุขภาพระดับกว้าง ตลอดจนทิศทางการเปลี่ยนแปลง ของระบบบริการสุขภาพทั้งในระดับประเทศและประเทศ เพื่อนบ้าน

6. ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ การศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกรุ่น เพื่อนำผลมาพิจารณาปรับปรุง การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนใน หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลทางบวก ในการสนับสนุน ความคงอยู่ของความรู้ และทักษะในการ ปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา

3. มีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูล ในเชิงลึก เพื่อการพัฒนาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ

4. ศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานและความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานระหว่างผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2552 และปีการศึกษา 2553

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร หมูปยัคฆ์ และคณะ. (2549). ความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2544 และ 2545. พยาบาลศาสตร์, 24(3), 56-67
- เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ. (2552). ความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตคณะ พยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2549. รายงานวิจัยฉบับที่ 299, มหาวิทยาลัยพายัพ.
- เดือนใจ วัฒนาวานกุล. (2551). การติดตามบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ ปีการศึกษา 2551. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ.
- สภาการพยาบาล. (2540). พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สภาการพยาบาล. (2545). ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สภาการพยาบาล. (2552). ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- เสมอจันทร์ อีระวัฒน์สกุล, ปรียวรรณ วิบูลย์วงศ์ และศรีสุนทรา เจิมวรพิพัฒน์. (2550). การติดตามและประเมินผล สมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางระยะสั้นนานาชาติ ปีการศึกษา 2547-2548 (รุ่นที่ 5-6) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครชุม. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครชุมสถานพระบรมราชชนก สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
- อัจฉรา สุทธิพรณีนันท์. (2545). สมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพจบใหม่ในโรงพยาบาลชุมชน เขต 10. วิทยานิพนธ์ (พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).